

TEATERPROGRAM

Peer Gynt på Gållå

IREN REPPEN
Kunstnerisk leiar
Peer Gynt as

Min Peer Gynt

I snart 30 år har Peer Gynt blitt spilt på Gålå under Peer Gynt-stemnet, og teksten fyller 150 år i år. Dette verket som ironisk nok kan kalles vårt nasjonalepos. Verdensberømt og eventyrlig.

Ibsen stedfester Peer Gynt i første sceneanvisning, og han bekrefter rollemodellen til Peer: En mann som levde i Gudbrandsdalen. Og han bruker eventyrene herfra. Men Peer Gynt er en rollefigur som mange føler slektskap med. I Norge og over hele verden. Liker vi denne fyren som lever etter innfall – uten konsekvenstenkning, som briljant lager seg en verden bestående av egenprodusert logikk og som går utenom problem? Det virker som vi gjør det.

Det finnes så mange ulike måter å lese denne teksten til Ibsen på. Så mange ulike måter å oppleve den på. Det er gledelig for meg, som kunstnerisk leder i Peer Gynt, om du får en opplevelse som gjør at din interesse for Peer Gynt blir stimulert. At du vil mer!

Vi har lagt vekt på å lage forestillinger som er ulike, men som har det til felles at det er Ibsens tekst, og ikke en rekonstruksjon som spilles. Dette er Ibsens ord. Ibsens fantastiske vers. Vi vil lage nye bilder på Gålå over denne rike teksten som kan tolkes på like mange måter som det finnes tolkere.

Naturen er en viktig hovedrolle på Gålå. Den er tilstede som en overordnet kraft. Kanskje den forundres over oss små menneskers iherdige iver etter å temme og styre den slik vi vil?

Det er ironisk at vi ikke skjønner naturen, oss selv i naturen og vår streben etter makt over den. Vi bygger våre Gyntianiaer, og kanskje er årets oppsetting et ironisk spark til oss alle, også til oss som jobber med Peer Gynt i naturen?

Jeg ønsker ikke her å forklare og fortolke hva Ibsen har skrevet eller hva denne oppsettingen skal fortelle deg. Jeg vil at din opplevelse skal være din. Ibsen legger ut mange figurer og tanker som han ikke forklarer. Han bruker eventyrene og han bruker fantasien. Det lar seg kanskje ikke forklare med forskerens øyne, med filosofens fundering, den autodidaktes teft, eller den troendes svar. Peer selv forsøker jo alt dette. Og Peer er like forvirret som oss. Han har jo vært seg selv? Nei, sier Knappestøperen som vil la ham gå over i intet. I massen.

Denne stormannsgale personen som vil bygge et land i sitt navn, et monument over seg selv.

Kanskje føler vi når vi sitter i amfiet på Gålå at vi skjønner mer av Peer enn han gjør selv? Jeg håper det.

Jeg er stolt av å kunne si at jeg har fått med meg topplaget i norsk teater og musikk på og bak scenen og dyktige dedikerte frivillige. Og jeg er ekstra stolt over å ha fått regissør Sigrid Strøm Reibo i spissen for en ny og nær måte å se Peer Gynt på.

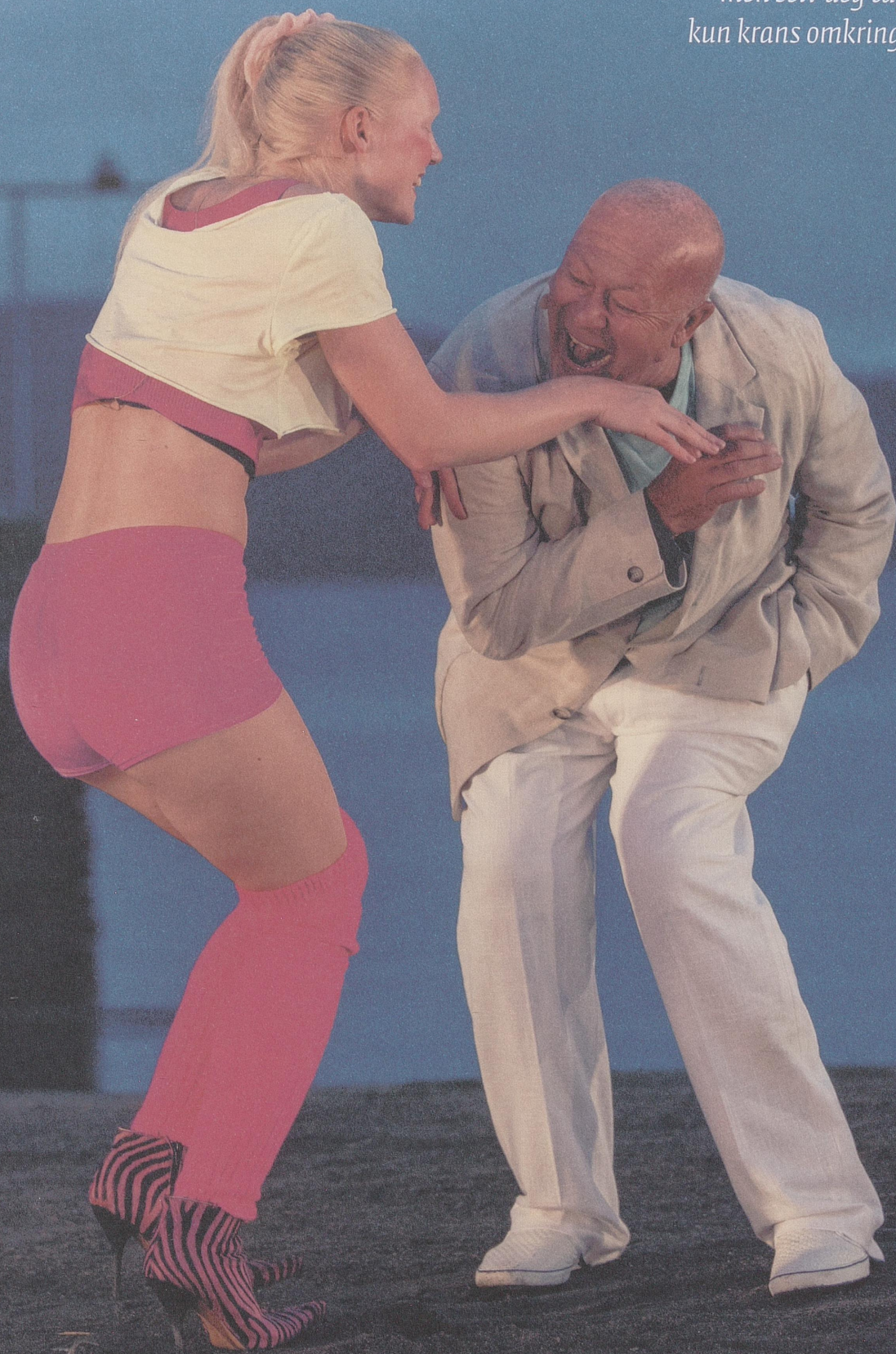
De har alle lagt hele seg inn for at din opplevelse skal bli noe som får en verdi for deg.

For en herlig jobb jeg har.

**Velkommen til Peer Gynt
på Gålå i jubileumsåret 2017!**

#mypeergynt

«Det er jo skrevet eller sagt
etsteds, jeg minnes ikke hvor,
at hvis du vant den ganske jord,
men selv deg tapte, var din vinning
kun krans omkring en kløvet tinning»

REGISSØR SIGRID STRØM REIBO:

– Har fått sette sammen mitt drømmelag

Mange er spente på den nye forestillingen ved Gålåvatnet. Det er også den nye regissøren Sigrid Strøm Reibo, men aller mest gleder hun seg. Hun har fått sette sammen sitt drømmelag både på og bak scenen.

Av Stein B. Olsen

Den nye regissøren på Gålå var også selv et naturlig førstevalg. Hun har tatt en posisjon som en av Norges ledende regissører. På forsommeren fikk hun tildelt Heddaprisen, og vi tillater oss å dele noe av juryens begrunnelse for utvelgelsen av vår nye Peer Gynt-regissør.

«Årets regivinner har gjennom det siste tiåret opparbeidet seg en posisjon som en av Norges ledende yngre regissører. Prisvinneren har utviklet et tydelig særpreg, en signatur som kan betegnes som så vel musikalsk som leken, stilsikker og kompleks. Gjentatte ganger har hun vist at hun har evnen til innsiktsfull skuespillerinstruksjon, der hver skikkelse gis nyanserte individuelle særpreg samtidig som en felles samspilt helhet ivaretas.»

Selv tar hun oppmerksomheten på en offensiv måte. – Selvfølgelig er det stas og veldig fint med priser, men jeg tenker ikke så nøye over om dette betyr høyere forventninger eller ikke. Jeg tenker at dette skal være gøy. Jeg er opptatt av å inspirere alle rundt meg, at vi greier å skape en positiv energi i rommet. Først og fremst handler det om å skape trygghet. Det skal være høyt under taket. Alle skal bidra, og de dårlige ideene får vi sammen kaste ut av vinduet. Prøverommet skal være et trygt sted, hvor alle skal føle at de kan bidra, forteller Reibo.

– Og den følelsen har du med deg mot forestillingen?

– Å, ja jeg har en god følelse, veldig god faktisk, ler Sigrid og legger til: – Vi har hatt noen veldig fine prøve uker med de proffe skuespillerne i Oslo, men det er likevel ikke sikkert at vi får til alt det vi har lyst til. Det blir en stor prosess å få dette opp å gå. Dette blir spennende og moro, sier Sigrid og viser med en ny latter at dette er virkelig noe hun gleder seg til.

Drømmelag

Peer Gynt spilles når det er ferie på de andre teaterene. Det betyr at regissøren har kunne komponere sitt drømmelag, og hun har plukket skuespillere fra forskjellige teater.

– Det har vært en spennende reise, å plukke fra øverste hylle er en sjelden mulighet som jeg er takknemlig for. Stemningen blant de profesjonelle skuespillerne har vært god fra første dag. Det kunstneriske teamet jeg har med meg bak scenen er alle mennesker som jeg har jobbet med tidligere, så det er bare gøy.

– Det skal også kobles på mange frivillige, hvordan ser du på det?

– Utelukkende positivt. De bringer med seg en spilleglede og et engasjement som er rørende. Jeg tror de frivillige vil bety en vitamininnsprøytning for de profesjonelle.

– Alle forestillingene er utsolgt, hva kan publikum forvente seg?

– Ja, hva kan de forvente seg. Ibsens fantastiske tekst, en av verdens beste etter min mening, er jo den samme som før. Naturen og omgivelsene likeså. Men det blir en helt annen vri, et nytt konsept. Rammen rundt forestillingen er en byggeplass hvor fornøylesparken Gyntiania er under konstruksjon. Etterhvert i forestillingen blir det tydelig at denne parken ikke kommer til å bli fullført, den blir etterhvert en ruin, og på slutten er den en drøm som ikke ble noe av. Parken er et bilde på Peers liv: et påbegynt prosjekt som ikke blir gjennomført; en ufullendt idé. Peer har fantasi og kreativitet, men han mangler gjennomføringsevne. Han skifter retning med en gang han møter litt motstand. Da får man ikke fullført mye i livet. Noe som også er nytt av året er at vi har med oss to Peerer, far og sønn Nils Ole og Jakob Oftebro. De skal sammen gestalte livet til Peer.

– Det er i år 150 år siden Henrik Ibsen skrev Peer Gynt?

– Ja, og som jeg sa, for meg så er dette en av verdens beste tekster. Deilig å kunne boltre seg i en slik rikdom, og at det skjer i et jubileumsår hvor verket er 150 år, er en stor ære.

– For første gang er det en kvinnelig regissør som setter opp Peer Gynt på Gålå?

– Det er også første gang med en nordnorsk regissør, eller med en regissør under 35 år, hvis man skal begynne å kategorisere, smiler Sigrid Strøm Reibo.

150 år med Peer Gynt i Norge

Få tekster har betydd mer for norsk kultur enn Henrik Ibsens Peer Gynt. Det er i grunnen bare Bibelen som har satt dypere spor.

Av Ellen Rees, professor, Senter for Ibsenstudier, UiO

Da Peer Gynt kom ut i bokform i 1867, fikk den en blandet mottakelse. Mens Bjørnstjerne Bjørnson skrev at han måtte «stormle» og «storhauke» da han leste boka, står det i en anmeldelse skrevet av Clemens Pedersen, en av Danmarks ledende kritikere, at Peer Gynt ikke var ekte poesi. Ibsen ble rasende da han leste Pedersens vurdering, og skrev *«Min Bog er Poesi; og er den det ikke, saa skal den blive det. Begrebet Poesi skal i vort Land, i Norge, komme og bøje sig efter Bogen.»* Det er Ibsen, og ikke kritikeren, som fikk rett.

Ibsen skrev Peer Gynt som et lesedrama, et dramatisk dikt som ikke skulle framføres. Han lot fantasien løpe uhemmet av teaterfagets krav om enhet i tid, rom og handling. Men kun få år etterpå innså han at Peer Gynt – et dikt som utleverer nasjonalromantikk gjennom krass satire – likevel egnert seg som et nasjonalt drama på scenen. På midten av 1800-tallet var det populært med storslagne teaterstykker som hyllet Norges nasjonale karakter. I Peer Gynt finner vi parodiske spor av en gang svært populære nasjonale dramaer som Bjerregaards *Fjeldeventyret* og Riis' *Til Sæters*, ja, til og med av Ivar Aasens mindre kjente *Ervingen*. I sin

adaptasjon til scenen, aktiverte Ibsen disse elementene, og med hjelp av Edvard Griegs musikk og den svenske regissøren Ludvig Josephson, skapte han en spektakulær og underholdende forestilling på Christiania teater i 1876.

Denne oppsetningen har hatt store konsekvenser for den videre resepsjonen av Peer Gynt i Norge. Hvis noen lurer på hvordan en åpenbart anti-nasjonalistisk tekst kunne bli til Norges nasjonale epos, finner vi muligens svaret her. Peer Gynt er en «åpen» tekst som lar tolkningsmulighetene forbli åpne, uten at forfatteren legger føringer på leserens fortolkning. Når Ibsen kunne ignorere sentrale elementer i sitt eget verk, var det fritt fram for alle andre å gjøre det samme, og det har de gjort uttallige ganger siden.

Det er nesten ikke mulig å skaffe seg oversikt over hvor mange ulike adaptasjoner, parodier og kunstverk inspirert av Peer Gynt som finnes i Norge i alle sjangrer. Til syvende og sist er det gleden og overskuddet i stykket som gjør at Peer Gynt har tatt en så stor plass i nasjonens bevissthet.

Peer Gynt ved Gålvatnet

Av Henrik Ibsen

BEARBEIDD AV: Njål Helge Mjøs

MUSIKK: Edvard Grieg/Simon Revholt/
Sjur Miljeteig

REGISSØR: Sigrid Strøm Reibo

MUSIKALSK ANSVARLEG: Simon Revholt

SCENOGRAF: Gjermund Andresen

KOSTYMEDESIGNARAR: Helena
Andersson/
Gjermund Andresen

MASKEDESIGN: Helena Andersson

KOREOGRAF: Oleg Glushkov

LYSDESIGNAR: Øyvind Wangenstein

LYDDESIGNAR: Simen Scharning

DRAMATURG: Njål Helge Mjøs

TILRETTELEGGJAR PÅ DØLAMÅL:
Håkon Sveen

PRODUSENT: Peer Gynt as

KOSTYMEKOORDINATOR: Eva Hodnefjell

FORESTILLINGSMASKØR: Leo Thörn

REGIASSISTENT/SUFFLØR: Helena Wik

LYSPROGRAMMERING: Lars Grieg
Hermansen

INSPISIENT: Tine Marie Lund

PRODUKSJONSLEIAR: Petter Skar

ARENAANSVARLEG: Jakob Physant

REKVISITTEIAR: Cathrine Mølmen

PRODUKSJONSKOORDINATOR: Tuva
Telstad

SKODESPELARAR:

Jakob Oftebro
Nils Ole Oftebro
Marianne Nielsen
Jan Sælid
Anders Dale
Anne Krigsvoll
Preben Hodneland
Mari Strand Ferstad
Nina Ellen Ødegaard

Øvrige aktører på scena:

Alma Furuholmen, Anette Sissener Amundsen, Anniken Hølmen, Benedicte Røberg, Berit Tangvik, Betina Nylund, Bjørn Gisle Evensen, Brit Oline Velund, Ellen Andrea Berge, Eskil Nyhus Aaneke, Even Olstad, Frida Brekkum Jensen, Guri Gjerdingen, Hallvard Olai Stuen, Hedvig Lundestad Myrvang, Henriette Busterud, Herleik O. Giverhaug, Ia Marie Stavestrand,

Ida Velund, Ingebjørg Boye, Ingeborg Thomasdotter Toxe, Ingri Veskje Haave, Ingrid Bredeveien, Ingrid Gjerdingen, Ingvald Pettersen, Ivar Hovden, Jakob Hetland, Jorunn Hjerkin, Jostein Hetland, Julian Folde, Kaja Wiese Matheson, Karen Joy Kleppa, Karoline Nylund, Kirvil Brocher Næss, Kristin Roen, Lene Stokkevåg Eide, Malin Hovden, Mari Winkler Solberg, Marie Tofte Elvestad,

Marit Hagen, Marita Aaneke, Martine Kristiansen, Mia Standal, Nora Nyhus Aaneke, Norun Roverud, Ola Mølmen Øien, Bjørn Gisle Evensen, Oscar Johan Madsen, Reidar Stangenes, Roger Myhre, Sofie Quale, Stian Sivertsen Loddengaard, Svein Bergum, Sverre Spjotum, Tea Forr Austnes, Tore Hvinden, Vilde Aulstad, Villy Giverhaug, Wenche Blix Rudi.

Aktører

Jakob Oftebro

PEER GYNT

JAKOB OFTEBRO er utdanna ved Statens teaterhøgskole og har jobba mykje på scener rundt omkring i heile Norden, mellom anna har han vært fast tilsett ved Mungo Park Teater i Danmark. Han har spelt i dei norske storfilmene *Birkebeinerne* og *Kon-Tiki*, samt TV-seriane *Lilyhammer* og *Unge Lovende*. Jakob har hatt fleire leiande roller i dansk film og TV, mellom anna hovudrolla i TV-dramaet *1864*. No er han aktuell med filmar som *Rivalene* (Danmark), *Tom of Finland* (Finland) og den nye norske TV-serien *Monster*. Han har vunne Nordens Språkpris for sitt engasjement for dei nordiske språka.

Nils Ole Oftebro

PEER GYNT | BØYGEN

NILS OLE OFTEBRO er ein av veteranane i norsk teater. Han gjekk ut av Statens teaterhøgskole året etter debuten på Det Norske Teatret. Sida har vi sett han i tittelrollene i fleire Ibsendrama, som *Peer Gynt*, *Brand* og *Byggmester Solness* og som Dr. Rank i *Et Dukkehjem* og Vidkun i *Maria Q*. Han har spelt i ei rekkje filmar og TV-seriar, og har vore programleiar på TV fleire gonger. Oftebro fekk Amandaprisen i 1986 og 1998, Kritikerprisen i 1990 og Hedda-prisen i 2006 for beste mannlege hovudrolle i *Et spansk stykke*. I 2003 vart han kåra til Årets lydbokstemme.

Marianne Nielsen

MOR ÅSE | PRESTEN

MARIANNE NIELSEN gjekk ut frå Statens teaterhøgskole i 1984, og har sida vore knytt til mellom anna Trøndelag Teater, Teatret Vårt, samt medverka i ei rekkje TV-, radio- og filmproduksjonar. Ho har vore ved Den Nationale Scene sida 1988. Marianne er tildelt både Svend von Dürings ærespris og Pernillestatuetten for sitt arbeid som skodespelar. Under Festival International Programmes Adiovisuels i Frankrike i 2013, vant Marianne prisen for beste kvinnelige skodespelar for TV-serien *Halvbroren* som gjekk på NRK.

Mari Strand Ferstad

SOLVEIG | ANITRA

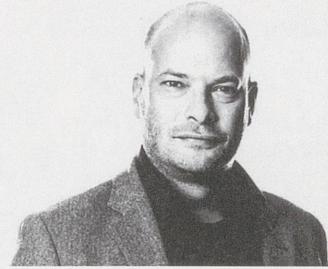
MARI STRAND FERSTAD er utdanna ved Statens teaterhøgskole og ved NISS skodespelarutdanning, og debuterte ved Nationaltheatret i 2016 som Petra i *Karsten og Petra*. Sidan har ho medverka i *Romeo og Julie + Oslofilharmonien* og *Kongsemnerne minutt for minutt*. I vår har ho spelt rolla som Mathurine i *Don Juan*. Mari har òg medverka i filmar som *Mellom fire vegger* og *Kameleon*.

Nina Ellen Ødegård

DEN GRØNNKLEDDA | INGRID | ANITRA

NINA ELLEN ØDEGÅRD gjekk ut frå Statens teaterhøgskole i 2002, og arbeider ved Rogaland Teater. Der har ho gjort roller som: Hedvig, Frøken Julie, Anna Karenina, Fruen fra Havet, Solveig, Ophelia med meir. I 2005 og 2017 vant ho Heddapris for beste scene-prestasjon som Josie i *Måne for livets stebarn* og som beste kvinnelege skodespelar for Orlando i *Orlando*. Ved sida av teateret har ho medverka i fleire TV-seriar og filmar. Neste år er ho aktuell med filmen *Now its dark*.

Jan Sælid

DOLVREGUBBEN | HÆGSTADBONDEN

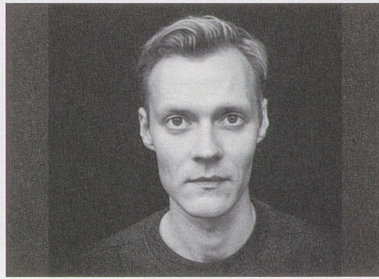
JAN SÆLID er utdanna ved Statens teaterhøgskole og debuterte som skodespelar ved Nationaltheatret i 1996. Han har jobba mykje som frilansar og har veksla mellom å jobbe med teater, TV og film. Han vart kjend for eit breitt publikum som regelryttaren og petimeteret «Rikard» i serien *Etaten* på NRK. Sælid vann Kanonprisen for rolla som «Kula» i den norsk-pakistanske filmen *Izzat*. Han har spelt i fleire TV-seriar, som *Sejer – se deg ikke tilbake*, *Fox-Grønland*, *Svarte penger – hvite løgner* og *Kodenavn Hunter*. I år fekk Sælid Per Aabels Ærespris og Heddaprisen for rolla som Kong Béregner i *Kongen dør*.

Anne Krigsvoll

KNAPPESTØPEREN

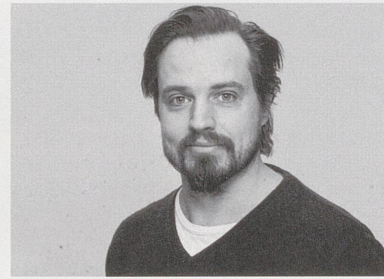
ANNE KRIGSVOLL debuterte ved Nationaltheatret i 1982. Ho har tolka fleire større kvinneroller, mellom anna Mylady i *De tre musketerer*. Ved Oslo Nye Teater har Krigsvoll spelt roller som Martha i *Hvem er redd for Virginia Woolf?* og Stella i *En sporvogn til begjær*. Ho har òg vore med i TV-serien *Lilyhammer*. Mange hugsar henne i hovudrolla i fjernsynsteatrets *Av måneskinn gror ingenting*, ei rolle som ho òg fekk sin fyrste Amandapris for. Anne har òg fått Heddaprisen for rolla som Idun i *Skammen*.

Preben Hodneland

BEGRIFFENFELDT | MADSOEN

PREBEN HODNELAND gjekk ut av Statens teaterhøgskole i 2014 og debuterte same år i *Vaffelhjarte* på Den Nationale Scene i Bergen. Han er for tida knytt til Det Norske Teatret kor han har gjort roller som Mercutio i *Romeo og Julie* og Rudolf i *Fulle folk*. Til hausten får vi sjå han i musikalen *Book of Mormon*. Preben har gjort Kongen i *Leonce og Lena* ved Trøndelag Teater, Simon i *Forbrent* og sist hovudrolla i kritikkarroste *Hamlet*, begge ved Den Nationale Scene. I tillegg har han medverka i fleire filmar, mellom anna Aasne Vaa Greibrokk's *Alt det vakre og nå* sist Magnus Arnesens *Når jeg faller* som har premiere våren 2018.

Anders Dale

DEN MAGRE | ASLAK SMED

ANDERS DALE kom frå Statens teaterhøgskole til Rogaland Teater i 1994, kor han debuterte som Joe i Tony Kushners *Engler i Amerika*. Han har spelt hovudrolla i *Amadeus* på Den Nationale Scene under Festspillene i Bergen. Han vart òg nominert til Gullruten for sin innsats i NRKs dramaserie *Blodsband*. Våren 2005 spelte han Korojev i *Mesteren og Margarita* på Hovedscenen. Dessutan har han reist rundt med take away-oppsætjinga *Terje Vigen*. Hausten 2011 spelte Dale Dovregubben og Aslak smed i *Peer Gynt* ved Rogaland Teater.

Musikarar

Simon Revholt

PIANO

SIMON REVHOLT er utdanna ved Dartington College of Arts, Barratt Dues Musikkhøgskole og Norges Musikkhøgskole med faga song, klaver og dirigering. I studietida og i ettertid har han arbeidd som musikalsk leiar, pianist, komponist og dirigent ved fleire teater i landet, mellom anna Nationaltheatret, Torshovteateret, Rogaland teater, Riksteatret, Hålogaland Teater og Den Nationale Scene. Han har i mange år jobba på Kruttårnteatret i Stavern og gjort fleire produksjonar med Rikskonsertene, parallelt med diverse konsertprosjekter, mellom anna med Morten Abel og orkester. Revholt var en del av den kunstnariske leiinga i *Musikklab* på Torshovteatret.

Sjur Miljeteig

TROMPET OG ELEKTRONIKK

SJUR MILJETEIG starta sitt musikalske arbeidsliv som frilans improvisasjonsmusikar etter obligatorisk skulegang, og har turnert ekstensivt og bidrege på en rekke innspelningar, sjangervidt med alt frå Solveig Slettahjell til Ingrid Olava. Han ga ut sitt fyrste soloalbum, *It's funny how things happen at particular times* i 2013. Dei seinare år har han spissa seg meir mot dans og teater, både som komponist og musikar og vant i 2016 Hedda-prisen for beste audiovisuelle design med førestillinga *Solaris Korrigert*.

Kenneth Ekornes

SLAGVERK

KENNETH EKORNES er frilans musikar og fast medlem av jazzgruppa the Brazz Brothers. Han er utdanna ved rytmisk linje ved Høgskolen i Agder, og er kjend for sitt instrumentarium bestående av rytmeinstrument frå alle verdshjørner. Han har medverka på over hundre plateinnspelningar og turnert verda rundt med eit stort spenn av artistar, frå Vågå Spelemanslag og Mari Boine, til afrikanske trommemeistarar, brasilianske sambaband og indiske guruar.

Gjermund Silset

BASS

GJERMUND SILSET er ein allsidig og aktiv bassist innafør spennet jazz, pop og verdsmusikk. Han har spelt med mange musikarar og artistar og vore med på 170 plateutgivingar, – både norske og utanlandske. Gjermund har mellom anna samarbeidd med artistar som Mari Boine, Kari Bremnes, Sissel Kyrkjebø, Odd Nordstoga, Ingebjørg Bratland, Mahsa og Marjan Vahdat. For tida jobbar han ein del med Jovan Pavlovic Trio, Kristin Asbjørnsen, og Rita Eriksen. Gjermund jobbar òg som arrangør, låtskrivar og produsent.

Kristoffer Kompen

TROMBONE

KRISTOFFER KOMPEN er jazzmusikar, utanna ved Norges musikkhøgskole. Han har tidlegare studert ved Musikkonservatoriet i Kristiansand og Kungliga Musikhögskolan i Stockholm. Kompen tok sin mastergrad ved NMH med utveksling til Konglige Danske Musikkonservatorium i København i 2015. Han har gitt ut to album med eigne komposisjonar og motteke Lion Club sitt Musikkstipend og Statkrafts Young Star-stipend.

Morten Michelsen

TREBLÅS

MORTEN MICHELSEN jobbar til dagleg i Forsvarets Stabsmusikkorps. Han har studert klarinett ved Norges musikkhøgskole og Conservatoire National de Versailles. Michelsen har vore musikalsk leiar for bla Hålogaland Teater, Edderkopper Teater, samt verka som muskar ved Nationaltheatret, Riksteatret, Oslo Nye Teater, Folketeatret. Han har og medverka i Iren Reppens oppsetjing *De hart å være 2*. Morten har òg leda Urban Tunélls klezmerband sidan 2001.

Juhani Silvola

GITARER

JUHANI SILVOLA er ein lydkunstnar, produsent og folkemusikkgitarrist. Juhani slapp sitt fyrste soloalbum *Strange flowers* i 2016, men er ingen nykommar i bransjen. Tidligere har han mellom anna miksa album for Highasakite og spelt saman med artistar som Sacred Harp, Early Stringband og Sarah-Jane Summers. Juhani har alltid jobba med mange ulike sjangrar.

Børge-Are S. Halvorsen

SAKSOFFON/FLØYTE

BØRGE-ARE S. HALVORSEN er jazzmuskar frå Lillehammer, utdanna ved Rytmask Linje ved Universitetet i Agder. Han livnærar seg som frilansmuskar basert i Oslo. Han spelar på oppdrag for TV- og studioproduksjonar, teater og musikalar, storband med meir. Børge-Are er mykje brukt som arrangør, pedagog og bandleiar, skriv eigen musikk og spelar fast med mellom andre Adam Douglas, Ole Børud, Capitol og jazzorkesteret Ensemble Denada.

PEER GYNT HOS
PSYKOANALYTIKEREN

«Selvet er
ikke et ord
vi bruker,
det er et ord
som bruker
OSS.» *D.W. Winnicott **

Av Herman Brun, Psykolog

Som psykoanalytiker hender det jeg introduserer pasienten til sider av seg selv han ikke er fortrolig med. Å bli introdusert til sin egen selvopptatthet er aldri lett. Vi møter bøygen da alle mann. Hva er det vi skjuler for oss selv og andre? Vil vi klare å få tak på dette som har taket på oss? Sett fra et psykoanalytisk ståsted kan bøygen være bildet på et ubehag eller en smerte vi unnviker og samtidig ikke kan fri oss fra. Bøygen må gjennomleves dersom sår skal leges.

Siden denne trangen til å holde det vonde unna opprinnelig oppsto som et forsvar eller en beskyttelse mot opplevelser av skuffelser, svik og tillitsbrudd i oppveksten, ligger trusselen der om å gjenoppleve seg utlevert til en smertelig hjelpeløshet dersom vi våger å slippe dette til.

I psykoanalysens forståelsesverden holder myter stand som kilde til oppsamlet menneskelig erfaring og klokskap. Når det kommer til Peer i oss alle, er det narcissusmyten som gjelder. Han som ikke kunne

elske andre enn seg selv og tok sin død av det. Dette ordet, narcissisme, har i vår tid blitt både et skjellsord og en sykdomsdiagnose. Ved å snakke om det på denne måten kan vi holde det ute av vårt eget liv. Men selvopptattheten er der – i vekslning med kapasiteten til å bry oss om andre.

For den som tar dette oppgjøret, kan det oppleves som en kamp på liv og død. Narcissismen har en tendens til å vende seg mot det genuine livsutspringet i oss og prioritere det ytre. Vi får tendenser til upersonlighet og selvsentrert sammen med sårhet og krenkbarhet. Vi strever med å vokse opp. Se oss selv og andre, ta ansvar, gi slipp på storhetsforestillinger, bitterhet og hevntrang. Gi opp verdenserbringens galskap og innse vår lille rolle her i verden. Når vår narcissisme røkkes ved, kan det føles som om alt går tapt.

Sett utenfra er vi i det øyeblikket umodne, patetiske, tyranniske, fragile – som når bygdefolket trekker Peer opp og får ham til å begå dumheter de alle fantaserer om. Siden denne uønskede litenheten har en plass i alles liv, tar den også sosiale former, skyves rundt i et sosialt svarteperspill.

Hva om Peer kom på psykoanalytikerens kontor dagen etter bryllupet på Hægstad?

Det er en hake ved spørsmålet: narcissisme går hånd i hånd med selvtilstrekkelighet og ofte mangel på tillit. Henvendelsen til andre om hjelp skyves ofte frem i tid, med mange ulike begrunnelser. Under ligger frykten for å gjenoppleve de vonde omveltningene som Ibsen fremstiller «når vi døde våkner» eller vi mister livsløgnen. Så etter festen på Hægstad kunne Peer åpnet seg for hjelp, men like gjerne gått i forsvar og flyktet, slik han gjør i stykket.

Men, om han kom?

Analytikerens vil motta Peers ordflom både som en beretning om en konkret

hendelse, men også et narrativ som kan tenkes å gjenta seg mange ganger før det blir mulig å forstå dets dypere mening. Peers krenkelse og raseri ville trolig være helt i overflaten. Kanskje kunne man slukket denne emosjonelle brannen og sett om han var villig til å se nærmere på seg selv. Analytikerens ville i sin forståelse hente mye informasjon fra hvordan det er å være i samme rom som Peer, møte ham, snakke med ham. Latt seg forføre, sikkert, av hans sjarmerende og utadvendte måte, men også tenkt at noen av disse fornemmelsene kunne brukes der og da til å begynne å forstå hva han holder på med. Andre inntrykk ville måtte modnes både hos analytiker og også komme nærmere Peers egen selverkjennelse før de kunne gjøre nytte for seg i samtalen. Analytikerens ville kanskje tenke på ham i litt mer generell forstand som et barn forført av moren inn i rollen som «liten mann», en rolle som hindrer ham i å bli voksen og støper ham i denne formen av usikkerhet og impulsivitet. Kanskje legge merke til hvordan han gjør sine fremstøt, trekker seg og er mer forsiktig, for så å la seg oppildne av andre til å gå for langt. Kanskje kunne han fått Peer til å bli interessert i de tilstandene som til sammen utgjør denne bevegelsen – før den tar ham helt over?

Så langt Peer sett fra psykoanalytikerens kontor. Her kan vi også slippe Peer fri og følge ham på ferden. Psykoanalytikere ser muligheten for valg og endringer i alle møter mellom mennesker. Hva om han møtte sin halvbror Brand oppe i fjellet? Brand på vei til hjembygda med sitt «Vær deg selv helt, ikke stykkevis og delt». Like morsbundet, like full av seg selv, men med andre ubevisste motiver. Om de to kom i tale, kanskje fanget av uvær og måtte tilbringe et par dager i en hytte sammen? Kunne de sett hverandres og dermed sin egen truende kollaps? Peer til Brand: «Du har nok

med deg selv!» Brand til Peer: «Du går i stykker om du fortsetter slik!» Ville de to hørt på hverandre? Det tenkte dramaet med de to i en hytte personifiserer en kjent situasjon fra psykoanalytikerens kontor. Ikke sjelden føler pasienten at han drives dit inn av stormen utenfor. Og ikke sjelden strever analytiker med å forsøke å åpne rommet for kontakt og mellommenneskelig relatering som en Brandsk ødeleggende samvittighet avviser og et Gyntsk overopphetet begjær fortrenger. Først når dette rommet tar form, stilner stormen og gir plass for at noe slikt som Peers «tanker ikke tenkt, sanger ikke sunget, tårer ikke felt» i femte akt kan begynne å få sin fulle betydning.

Men de er to strie menn. Skuffelsen over foreldrene som skulle være store og sterke og innsiktsfulle, har gjort dem små i Brand og Peers øyne. Som barn har de to kanskje forsøkt å løse situasjonen med det de har til rådighet, tatt hovedrollen. Være liten blir farlig – selvtilstrekkelighet og veslevoksenhet overtar. Denne situasjonen kan forme vår misjon og vårt register her i livet. Kan gi oss kamper å kjempe eller trang til å flykte. Kan gi liten lydhørhet for og plass til andre som får sine roller utlevert og kan føle sin individualitet utslettet.

Kanskje Peer ville kommet til den timen hos analytikerens eller tatt den praten med Brand. Men så – kunne han uteblitt til neste time eller gått ut for å lete etter ett eller annet og ikke kommet tilbake. Kan hende hadde han fått en klaustrofobisk følelse av at det var mor Åse som ville ha ham til psykolog eller at Brand forsøkte å forføre ham. Det flyter lett når han fantaserer eller prater for seg, men like typisk for ham er bruddene og forsvinningene. Han kan ikke bli der han er, stoppe opp.

Ved siden av å ville være stor og størst og mektigst, blir derfor Peer med all sin utagerende emosjonalitet et bilde av litenhet. Noe større driver ham der han

flytter seg rykkvis mot katastrofen som en vannløper på en stri elv.

Hvorfor reparerer han ikke farsgården? Hvorfor får han aldri sin egen familie? Hvilke blinde og stumme budskap har den Gyntske slekt og den lille bygda fylt ham med – er det mulig å fremkalle bildene og finne ordene som kan holde ham igjen?

En kilde til betydningsfulle ord og bilder er pasientens familiealbum og en slektskrønike. Idet vi kommer inn i historien limes det inn et nytt bilde: Solveig – og hennes familie. Strenge og rettskafne, gudfryktige, tro mot sine idealer. Peer uttrykker at han kommer fra en familie av «halvmennesker» – han er varulv om natten – og må flykte til skogs, han hører ikke til, han er for farlig, slem og stygg. I dette bildematerialet kan psykoanalytikerne hente hjelp til å utvikle kontakten slik at Peer etter hvert kan våge kjenne hvem han er og møte andre.

Men stykkets Peer flykter fra sin skjebne og svikter dybden i seg selv – i Afrika fremstår han grunnere og dummere, som en klovn og synder på Ibsens flanellograf. Peer blir i disse scenene talsmann for det mange ser på som en galskap i vår tid. En form for omdanning av narcissismens svakheter til dyder. Uten erkjennelse av hva som bærer og livnærer oss i økologien, i våre relasjoner og våre samfunn, blir generøsitet erstattet av grådighet, forestillingsevne blir innbilskhet og ordene brukes til å manipulere fremfor å forstå sammenhenger. En galskap i vår tid, men ikke av ny dato?

Da Peer Gynt ble utgitt i 1867 var Sigmund Freud elleve år gammel. På tur i parken i Wien med familien spådde en gatedikter ham en

fremtid som minister. Akkurat da var det mulig for ham å drømme om det, men innen han kom til sine karrierevalg, var dørene for unge jødiske menn som ville opp og frem lukket. Han kunne glemme jussen og måtte oppgi en karriere som hjerneforsker. Vi fikk psykoanalysen i stedet, en håpefull tenkning om hvordan frustrert og undertrykket begjær kan erkjennes og gjennom erkjennelsen styrke oss.

Det er mulig å se en parallell mellom tiden vi lever i nå og Europa på Freuds tid. Jeg siterer her fritt artikkelen «Welcome to the age of anger» av Pankaj Mishra i the Guardian Weekly 13.1.2017: «Freud og andre reiste spørsmål på bred front om det som i tiden fremsto som en skråsikker offisiell forståelse av verden og mennesket som rasjonelt – enten det ble hevdet fra høyre, venstre eller senter i politikken. Dette var en intellektuell revolusjon som knapt huskes i dag – men den brøt ut i en emosjonell og politisk situasjon vi kan kjenne igjen: en periode preget av ujevn og destabiliserende økonomisk vekst, mistillit til politikere, frykt for forandring og engstelse for sosial oppløsning, fremmede og immigranter. Det var en periode da folk ga opp å lykkes i det som hadde vært et langt eksperiment med ukontrollert økonomisk liberalisme – og hadde begynt å falle for radikale alternativer i form av rasistisk nasjonalisme og anarkistisk terrorisme».

Mishra mener vi for lenge har lent oss på ideologier som forutsetter at mennesket drives av en økonomisk og sosial egeninteresse som er rasjonell og nyttemaksimerende. Samtidig har stadig færre muligheten til å henge

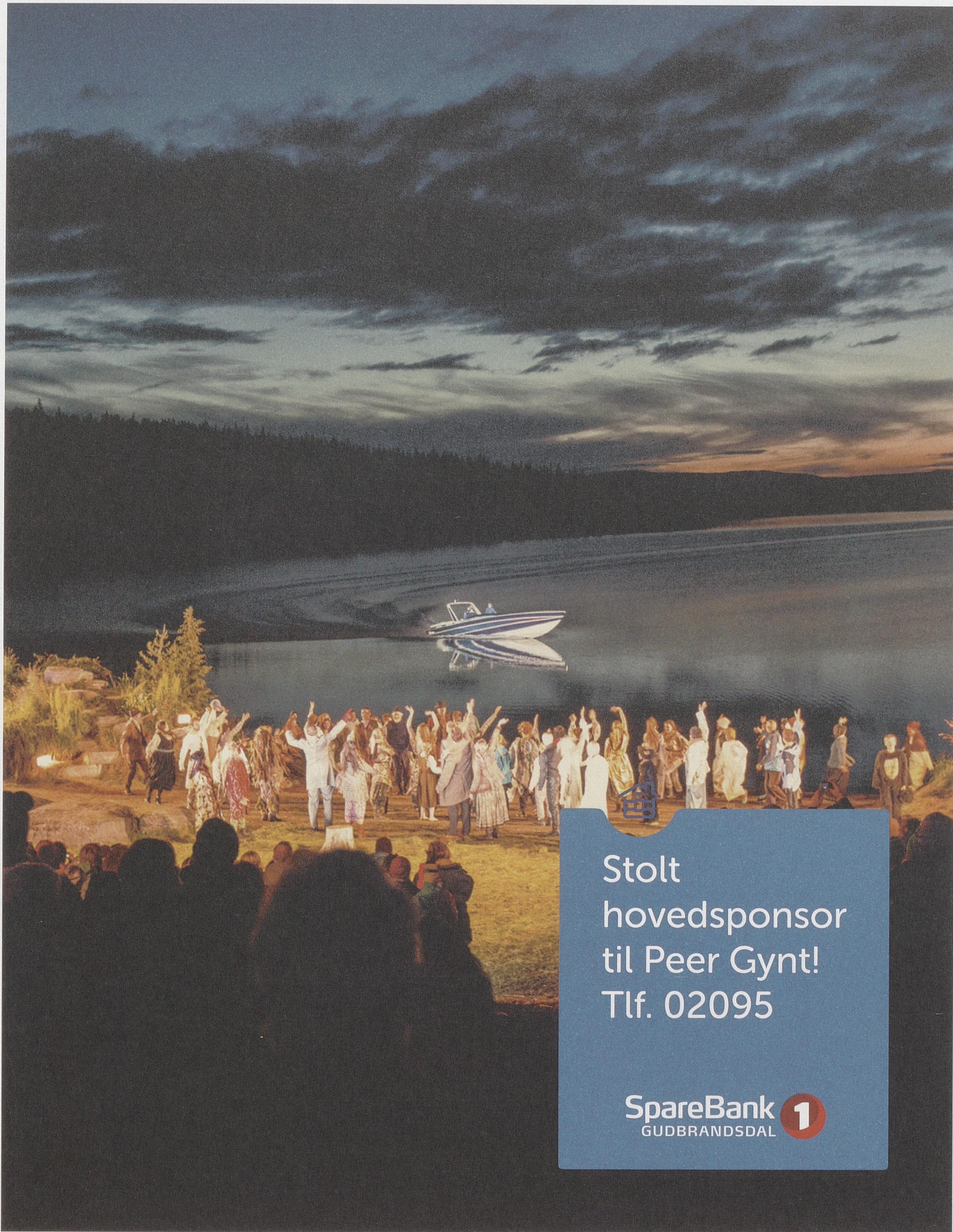
med i den globale kapitalismens etterspørsel etter stadig fornyet kompetanse og vekstdrømmer, men blir i stedet en form for moderne slaver. Mot bakteppet av at en illusorisk selvrealiseringsideologi oppleves disse store åpne ulikhetene ydmykende. Det rådende menneskesynet gjør at vi overser irrasjonaliteten og den intense og iblant selvdestruktive emosjonalitet som også hersker i denne situasjonen.

Peer i Marokko på høyden av sin glans der han forsøker å feire grådigheten og kynismen har sånn sett ikke gått ut på dato som samfunnskritikk. Forskjellen mellom stor og liten, rik og fattig er i all sin ubehagelige enkelhet en del av bøygen den gang som nå.

Kan vi bli mer fortrolige med oss selv av å gå i teateret? For eksempel med en innbilt Peer Gyntsk frihet som sjelens eget Norgesplaster? Bildene som fremkalles i oss og historiene vi forteller hverandre etter å ha sett eller lest et stykke av Ibsen er våre personlige. De er like levende og fulle av muligheter og blindveier som Peers historie. Latteren og selvironien vi kan ha med Ibsen og Peer gjør det mulig for oss å tenke en gang til når vi møter bøygen.

** D.W. Winnicott: Britisk psykoanalytiker som var med å legge grunnlaget for dagens psykoanalyse.*

Stolt
hovedsponsor
til Peer Gynt!
Tlf. 02095

SpareBank
GUDBRANDSDAL

BRANSJEVINNER 2017: GUDBRANDSDAL ENERGI

For 7. året på rad har Gudbrandsdal Energi de mest fornøyde strømkundene!

De 9 største strømselskapene var med i undersøkelsen 2017.

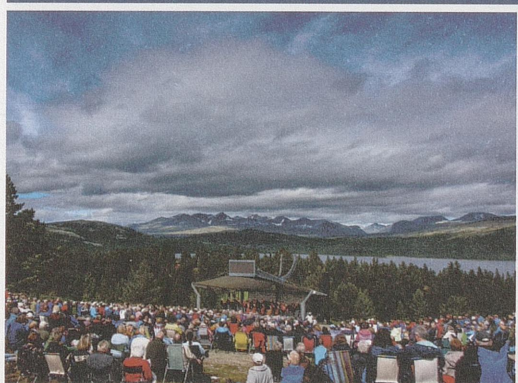

Gudbrandsdal
Energi

ge.no

PEER GYNT STEMNET

Vinstra, 4.–13. august 2017

GRIEG & IBSENS KLASSISKE PEER GYNT

OPERAORKESTRET, MADS OUSDAL OG INGEBORG GILLEBO

I år er det 150 år siden Henrik Ibsen utga «Peer Gynt», og noen år etter utgivelsen ba dramatikeren Edvard Grieg om å komponere musikk til verket. Det er et utvalg av disse komposisjonene, de såkalte "Peer Gynt-suitene", som vil bli spilt

**Sted: Høgfjellsscena
på Kvamsfjellet**

Tid: søn. 13. august kl. 13.00

The AF logo consists of the letters 'AF' in a bold, black, sans-serif font, set against a yellow square background.

AF GRUPPEN

A photograph of two construction workers, a woman on the left and a man on the right, standing in a large, modern building under construction. They are both wearing yellow hard hats and high-visibility green safety vests with reflective silver stripes. The woman is pointing upwards with her right hand, and both are looking in the same direction. The background shows scaffolding, construction materials, and large windows. The word 'Nysgjerrig' is overlaid in large white letters across the center of the image.

Nysgjerrig

AF Gruppen er et ledende entreprenør- og industrikonsern med virksomhet i hele Norge innen anlegg, bygg, eiendom, offshore, miljø og energi.

Med entreprenørånd og gjennomføringskraft utfordrer AF det bestående for å finne bedre måter å skape verdier på.

afgruppen.no

AKORTET.NO

Ikke gå glipp av dine fordeler

A-kortet gir deg tilbud på gode opplevelser innen kultur, reise, sport og underholdning. Full oversikt over alle våre tilbud finnes på **akortet.no**

A-kortet er Aftenpostens fordelsprogram for abonnenter på papiravisen, digitale pakker og magasiner. Alle har automatisk A-kortet inkludert fra dag én. Tilbudene gjelder for hele husstanden.

	
KULTUR	MAT OG DRIKKE
	
SPORT OG FRITID	REISE
	
PRODUKT	AFTEENPOSTEN EVENT

PEER GYNTS RIKE

 Gålå Booking

Utleie av hytter og leiligheter på Gålå - hele året!
www.galabooking.no

booking@galabooking.no (+47) 21 422 522

PG 150 ÅR!

GOD SOMMER Følg oss på [facebook](#)

Åpent 9-18(9-16) Coop mega 8-20(9-20).
 Post i butikk. Apotek og Vinmonopol.

 G-Sport Vinstra
 SPORT

 FoTobben as
 Sødorptunet, 2640 Vinstra - Tlf. 612 91 877

 vitusapotek+

 ZELFI

 VINMONOPOLET

 EUROSKO

 coop mega

 BAKER Hansen

 for de & meg

 WAGNER SAVOY
 WOMENS CONCEPT
 SØDORPTUNET • VINSTRA • 9825 1197

 studio camellon

 TILBORDS®

 Ros Christl
 Gjør, Kjem & Interiør

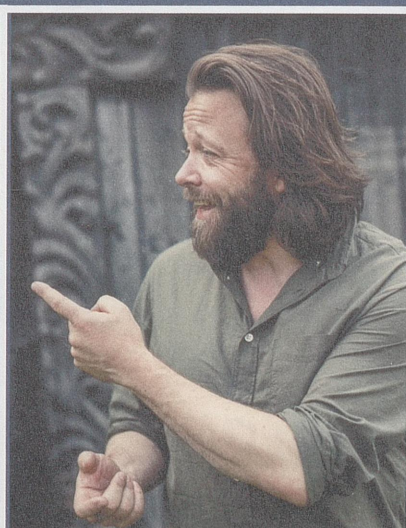
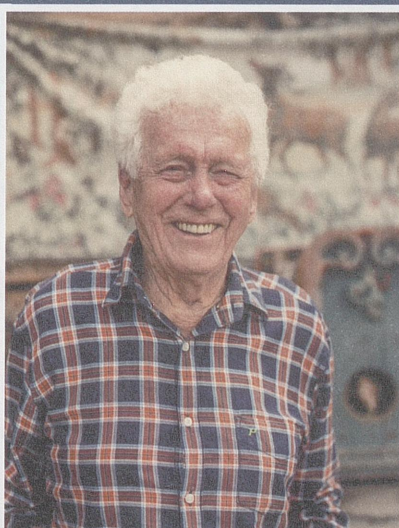
 C-Optikk Sødorptunet

SØDORPTUNET
 KJØPESENTER VINSTRA - *trivelig å treffes*

www.sodorptunet.no

PEER GYNT STEMNET

Vinstra, 4.-13. august 2017

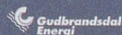
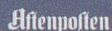

KÅRE, DENNIS, TORALV - OG PEER

Sted: Amfiet på Gållå
Tid: søn. 6. august kl. 12.00

CHARLOTTE FROGNER & DAG ARNESEN TRIO

Sted: Sør-Fron Kyrkje
Tid: man. 7. august kl. 20.00

WWW.PEERGYNT.NO

**«Jeg faar udenom dette paa
Sætt og Vis, saa det hverken
blir Vinding eller Forlis.»**

– PEER GYNT –

Vi ordner PAPIRENE – du tjener PENGENE
REVISJON | RÅDGIVNING
BEDRIFTSETBLERING | BEDRIFTSADMINISTRASJON

Gudbrandsdal Revisjon AS er et lite revisjons- og rådgivningsmiljø med kontorer på Vinstra og Lillehammer. Vi har som mål å være den foretrukne i revisjonsmarkedet i regionen når det gjelder å tilby kompetanse innen revisjon, regnskap, skatt og avgift. Vi har sterk tilknytning og god kjennskap til det lokale næringsliv med kunder i de fleste bransjer.

Gudbrandsdal
Revisjon as

- med lidenskap for tall

www.gr.no

Opplevelser

+

design

=

En del av din Peer Gynt-opplevelse holder du nå i hånda. God fornøyelse.

Med @❤ fra oss i Krible.

www.krible.no

Ja, det kan du banne på!
Du skal vakkert skussmål få.
Skildres skal du for og akter;
Alle dine fandens fakter
Skal jeg nevne greitt og grant –

– MOR ÅSE –

Peer Gynt på Gålå 2018

BILLETSALET STARTAR 13. AUGUST 2017: www.peergynt.no.

Vi ser fram til å sjå deg igjen ved Gålåvatnet neste sommar.

